

Монолог актриси

обличчя

Коли жінці шістдесят - це велике випробування. Якщо вона відійшла від справ, то, звичайно, домашні турботи, онуки, проблеми, хороші книжки, шиття і в'язання, написання мемуарів, врешті-решт, - до кінця життя це все здатне заповнити і не дати змоги людині відчувати порожнечу самотності і власну необхідність.

А якщо я хочу грати?!

Проте ситуація складається так, що ти й у сорок років не особливо завалений роботою. А в шістдесят тим більше потрібно за себе боротися! І ось мій ювілей - його святкування, це, по суті, боротьба за своє місце в творчості. Я повинна довести, що ще можу зіграти головну роль, поставити виставу, зробити програму... Я можу! І якщо знаходяться люди, які вірять в тебе і йдуть допомогти (в конкретному випадку це група "YAL" - "Головна лінія мистецтв", яку очолює Оксана Німчук), то справа рухається! І ювілейний вечір, з одного боку, бачиться як деякий підсумок, як можливість вклонитися низько тим, перед ким я в боргу в цьому житті: батькам, педагогам, добрим людям, які підставляли плече і берегли мене від життєвих перипетій. Разом з тим ювілей - це привід зібрати хороших людей - на свято, на фестиваль, на іменини... тобто комерційна мета відсутня... Навпаки, грошей це вимагає колосальних! І крім спонсорів нас нічого не могло врятувати. Знайшлися дуже симпатичні люди - наш генеральний спонсор - "Оболонь", якому я дуже вдячна за безкорисливу підтримку, і ще багатьом людям, яким цікавий наш проект. Основні гроші йдуть на виставу "Бульвар Призахідного Сонця", яку ставить Роман Віктюк, художник Володимир Боєр і художник костюмів Володимир Букінік - все це люди зі світовими іменами і такими ж гонорарами... Я дуже люблю працювати з Романом, у нас існує таке ніжне здивування одне одним, а, крім того, я радію, що у виставі поряд зі мною моя дочка Катя. В ролі Норми Десмонд (моєї героїні) хотілося б показати спробу перемогти час, відмовитися від того, що вже не можна; показати затяте бажання спробувати ще раз! П'єса написана про актрису, яка хоче зіграти Соломію... Я не хочу зіграти Соломію, але я хочу грати - значить, я - Соломія. Мені не потрібна голова Іоана, але мені потрібна сцена! Я могла б бути зараз в селі, або водити внука до школи, або займатися благодійністю (якою досить серйозно займаюсь останнім часом), і взагалі - жити проблемами дорослих дітей (це зовсім не порожнє життя), але якщо я хочу зіграти роль і продзвеніти на повну силу, то девізом, як у молодості, стають слова: "Додолю все, крім ролі!" Я приношу багато жертв, щоб вистава "Бульвар Призахідного Сонця" здійснилась. Дуже хочу втілити свою Норму.

Я згодилася набрати невеличку групу студентів у Інституті культури. Мені хочеться спробувати нову справу. Нову не в розумінні викладацької роботи, я раніше працювала десять років другим педагогом у Леоніда Артемовича Олійника, - а експериментальну в тому плані, щоб організувати студентам освоєння суміжних професій: режисуру, кіно, телебачення, дикторську роботу. Щоб вони отримували майбутню професію із рук метрів - Степанкова, Віктюка, Ліпчина, Більченка, Митницького, від людей, яким я довіряю і в педагогіці, і в професії. В інституті культури зараз простіше, ніж будь-де, з технічними засобами, а зараз невід'ємною складовою акторської професії є: зняти відеоматеріал, записати касету чи кліп і тому доречно пробувати викладати інакше саме в цьому інституті. Крім того, ми думали відійти від догматичної системи викладання. В наш час вже не можна спиратися тільки на систему Станіславського, а треба знати,

як ази професії, і Михайла Чехова, і Леся Курбаса, і Брехта, і Гротовського... Обізнаність із різними системами і може стати підвалинами великої системи пізнання себе в професії і в житті водночас. Дуже індивідуальне і дуже ніжне ставлення до кожної творчої особистості повинно бути щоденним і безумовним, бо людина, яка приходить у світ творчості, повинна приходити в казку...

У вересні 1955 року я вперше прийшла на кіностудію Довженка і стала перед камерою. Поруч зі мною були Крушельницький, Гриценко, Мілютенко, Вертинський і велика радість того, що я переступила поріг казки, заволоділа мною. Я мрію, щоб вона ніколи не закінчувалась.

Я пішла з Київського театру російської драми тому, що казка ставала страшною, а це не в моїй природі - існувати жахаючись, в облозі, - і я випручалась і пішла... Я не можу змінюватися. Кажуть, що вона все життя грає одне й те саме. А кому ж потрібні ті зміни? Хіба потрібно, щоб Нікулін був інакший? Щоб його не впізнавали? Щоб він не був собою? Навіщо, коли в нього своє таке прекрасне? А Гердт? Ну навіщо, щоб Гердт був інакшим? І я саме з цієї школи, школи проникнення в божественне явище - в людину, в себе, в своє "я". Якщо комусь цікаво зазирнути в себе - я можу навчити, в мене були чудові вчителі. Я вчилася у Костянтина Петровича Степанкова. Не тільки я, а всі його учні, а їх досить багато, можуть сказати, яка це велич творчої думки. Тільки суцільна наша байдужість могла спричинити те, що він не працює. Школу педагогічної майстерності я пройшла в одного з кращих театральних педагогів - Леоніда Артемовича Олійника. На його курсах вчилися мовчати і думати, але коли зривався десь голосний сміх в інституті - всі знали - в Олійника сміються. Я щаслива, що були 10 років поряд з цією людиною. Але я змушена була піти, бо емоційно вимотувалася так, що ввечері не могла грати. Мені думається, що педагогіка навіть більше потребує душі, ніж сцена. Коли працюєш з дітьми, віддаєш себе всю і треба час, щоб відновитися для театру. Театр - то виснажлива робота, але це диво...

Записала Тетяна Литвинова. 12 вересня 1997.

Ада Роговцева і Роман Віктюк під час репетицій вистави "Бульвар Призахідного Сонця". 1997.
Фото Віктора Марущенка.